

Isaac Asimov - Választójog

A családban egyedül a tízéves Linda élvezte az ébrenlét örömeit.

Norman Muller sokáig próbálkozott az elalvással, míg végül aztán a kimerültségtől valami beteges, kómaszerű kábulatba zuhant, amit alvásnak aligha lehetett volna nevezni. Egy óra múltán meghallotta a kislánya hangját.

Linda az ágya mellett állt, és hevesen ráncigálta.

- Apa, apa, ébredj! Ébredj!

A férfi elnyomott egy sóhajt.

- Jól van, Linda.

- De apa, még sose volt ennyi rendőr a ház körül! Rendőrautók meg minden!

Norman Muller feladta a reményt, és bágyadtan felkőnyökölt az ágyban. Odakint hajnalodott. Keserves szürkeségbe burkolózott a világ, és ő belül is ugyanilyen keserves szürkeséget érzett. Hallotta, hogy Sarah, a felesége kint motoszkál a konyhában, a reggelit készíti. Az apósa, Matthew serényen harákol a fürdőszobában. Nyilván úgy gondolja, semmi kétség, Handley a titkosszolgálatától csakis őrá vár.

Mert ma van a nagy nap. A választás napja!

Lényegében ma is ugyanúgy zajlanak majd a dolgok, mint minden második esztendőben ezen a napon. Most talán egy kicsit rosszabbul, mert az idén elnökválasztás van, de ami azt illeti, az elnökválasztás napja mindig egyformán telik el.

A politikusok a nagyszerű választópolgárokról és segítőkükről, az óriás elektronikus agyról szónokolnak. A sajtóban ipari számítógépek segítségével készített elemzések látnak napvilágot (a New York Timesnak és a St. Louis Post Dispatchnek saját számítógépei is vannak), és a közönség sok-sok finom célzással találkozik a várható eredménnyel kapcsolatba. A kommentárok és a vezércikkek egymásnak ellentmondó találgatásokba bocsátkoznak: vajon melyik államra és járásra esik a választás az idén?

Október 4-éig semmi jel nem utalt arra, hogy ezúttal a szokásostól eltérően telik majd el az a bizonyos két évente ismétlődő nap. De akkor este, épp egy hónappal a választás napja előtt Sarah Muller azt mondta a férjének:

- Cantwell Johnson azt mondja, hogy az idén Indiana államon a sor. Ó már a negyedik. Gondolj csak bele, a mi államunk!

Matthew Hortenweiler előtolta húsos arcát az újságja mögül, durcásan ránézett a lányára, és azt morogta:

- Azok a pasasok azért kapják a fizetésüket, hogy hazudozzanak. Ne hallgassatok rájuk!

- De papa, ő már a negyedik - ellenkezett Sarah szelíden. - Mind Indianát mondták.

- Indiana tényleg kulcsfontosságú állam, Matthew - erősítette meg Norman is ugyanolyan szelíden. - Gondoljatok csak a Hawkins-Smith törvényre, meg aztán micsoda felfordulás van most Indianapolisban...

Matthew ráncos arca ijesztő kifejezést öltött.

- De ugye senki sem mondja Bloomingtont vagy Monroe járást? - recsegte.

- Hát... - Norman nem tudta kifejtetni a véleményét. A hegyes állú Linda addig némán forgatta arcocskáját egyik beszélőtől a másikig, de most vékony hangon megkérdezte:

- Az idén te fogsz szavazni, apa?

- Nem hiszem, drágaságom - felelte Norman egy elnéző mosoly kíséretében.

Csakhogy ez a párbeszéd az elnökválasztási év októberének egyre fokozódó izgalmai között zajlott le, Sarah körül pedig nem sok minden történt, és az asszony gyakran ottfelajtkozott álmai világában.

- De azért csodálatos lenne, nem? - kérdezte vágyakozva. - Ha én szavaznék? - Norman Muller kis, szőke bajsza kezdetben nagyon imponált a fiatalasszonynak, de ahogy fokozatosan deresedni kezdett, egyre jellegtelenebbé vált. A férfi homlokára a tétovázás mélyülő barázdákat rajzolt. Norman hivatalnoklelkét sohasem kísértette meg az a gondolat, hogy nagy embernek született, vagy bármilyen körülmények között nagy ember lehetne belőle. Volt felesége és egy kislánya, munkája, és a túlradó öröm meg a nagyon mély depresszió rendkívüli pillanataitól eltekintve mindig úgy érezte, hogy pontosan annyit kapott az élettől, amennyi neki jár.

Így némiképp zavarba jött, és meglehetősen kényelmetlenül érezte magát, amikor észrevette, merre kalandoznak hitvesének gondolatai.

- Kedvesem, ebben az országban kétszázmillióan élnek, és ilyen arányok mellett, azt hiszem, időpazarlás lenne ilyesmivel foglalkoznunk.

- Miért, Norman - erősködött az asszony -, te is tudod, hogy nem kétszázmillió emberről van szó. Először is csak a húsz és hatvan év közöttiek jöhetnek szóba, és mindig férfi az illető, úgyhogy az esélyed ötvenmillió az egyhez. Aztán ha igaz az, hogy az idén Indiana...

- Akkor egy és negyed millió az egyhez. Ha lóversenyen akarnék fogadni ilyen eséllyel, akkor elleneznéd, nem igaz? Vacsorázzunk inkább!

- Átkozott bolondság - motyogta Matthew az újságja mögül.

- Akkor te szavazol az idén, apa? - kérdezte újra Linda. Norman megrázta a fejét, és a család átvonult az ebédlőbe.

Október 20-án Sarah izgalma gyorsan a tetőfokára hágott. Kávészás közben bejelentette, hogy Schultzné, akinek az egyik unokatestvére egy vezető beosztású ember titkárnője, azt mondta, hogy a nagy pénzeket mind Indianára tették.

- Szerinte Villers elnök még beszédet is mond majd Indianapolisban.

Norman Mullernek nehéz napja volt az áruházban, így aztán egy szemöldökrántással elengedte a füle mellett ezt a megjegyzést:

Matthew Hortenweiler viszont állandóan elégedetlen volt Washingtonnal, és nem tudta megállni, hogy meg ne jegyezze:

- Ha Villers beszédet mond Indianában, akkor az azt jelenti, hogy szerinte Multivac Arizonát választja. Az a tökfő nem mer ennél közelebb menni.

Sarah sohasem törődött azzal; mit beszél az apja, hacsak meg nem sértette ezzel, az udvariasság szabályait. Most sem reagált az öreg megjegyzésére, és csak annyit mondott:

- Nem tudom, miért nem jelentik be a lehető leghamarabb, hogy melyik államot választották, azután bejelenthetnék a járás nevét is meg minden egyebet. Akkor megkönnyebbülnének azok, akik már kiestek.

- Ha megtennék, akkor a politikusok keselyűk módjára csapnának le a hírre, és mire kiderülne a város neve, minden utcasarkon ott állna egy-két képviselő.

Matthew hunyorított, és dühös mozdulattal végigsimított ritkás, szürke haján.

- Keselyűk ezek, keselyűk. Ide figyeljtek... - De papa... - motyogta Sarah.

Matthew rá se hederített lánya tiltakozására, és ugyanolyan dörgedelmesen folytatta:

- Ide figyeljtek! Én emlékszem arra, amikor felállították Multivacet. Akkoriban azt mondták, hogy ezzel vége a partizán politizálásnak. Nem pazaroljuk többé kampányok szervezésére a választók pénzét. Ezentúl nem reklámoznak vigyorgó senkiket, és nem nyomják be őket sem a kongresszusba, sem pedig a Fehér Házba. Erre mi történik? Olyan pazar választási hadjáratokat rendeznek, mint még soha, azzal a különbséggel, hogy most vakon hazardíroznak. A Hawkins Smith törvényre bázírozva kiküldik az embereiket Indianába, másokat meg Kaliforniába, hátha a Joe Hammer-féle helyzet áll elő. Szerintem be kellene szüntetni ezt az ostobaságot, és visszatérni a jói bevált, régi...

- Nagypapa, te nem akarod, hogy apa szavazzon az idén? - kérdezte hirtelen Linda.

- Ne butáskodj már - mondta Matthew a kislányra nézve, aztán visszafordult Normanhez és Sarah-hoz. - Én is szavaztam valamikor. Szépen besétáltam a szavazófülkébe, megmarkoltam a fogantyúkat, és szavaztam. Ennyiből állt az egész. Egyszerűen csak azt mondtam, hogy ez, az én emberem, én rá szavazok. Most is így kellene menni a dolognak.

- Te szavaztál, nagypapa? Igaziból szavaztál? - kérdezte Linda felvillanyozva.

Sarah gyorsan előre hajolt, hogy elejét vegye egy minden valószínűség szerint kusza és csapongó mesének, amit az egész szomszédság kénytelen lenne végighallgatni. - Nincs abban semmi különös, Linda. A nagypapa nem mondja komolyan, hogy szavazott. Olyan szavazatot mindenki leadott akkoriban, de az még nem volt igazi szavazás.

Matthew felmordult.

- Amikor kicsi voltam, akkor még nem. De huszonkét éves koromban, amikor Langleyre szavaztam, akkor az már igazi szavazás volt. Lehet, hogy nem sokat számított a szavazatom, de pontosan ugyanannyit ért, mint a többieké. Mint akárkié. És nem létezett még Multivac, hogy...

- Jól van, Linda, ideje lefeküdni - vágott közbe Norman. - És ne kérdezősködj tovább a szavazásról. Majd ha nagy leszel, megértesz mindent.

Gyengéd pusztit nyomott kislánya arcára, Linda pedig némi anyai ösztökélésre vonakodva ugyan, de megindult a fürdőszoba felé. Megígérték neki, hogy amennyiben rendben zajlik a fürdési szertartás, negyed tízig nézheti az ágyból a videót.

- Nagypapa - szólt vissza Linda, és megállt lehajtott fejjel, hátratett kézzel; addig állt Így, míg az öreg lejjebb nem eresztette a kezében tartott újságot, és elő nem bukkant a vékony szarkalábakkal és bozontos szemöldökkel szegélyezett szempár. Pénteki nap volt, október 31-e.

- Tessék.

Linda közelebb araszolt hozzá, és két karjával átölelte az öregember egyik térdét, aki így kénytelen volt letenni az újságot.

- Nagypapa, egyszer tényleg igaziból is szavaztál?

- Te is hallottad, amikor mondtam, nem igaz? Vagy azt hiszed, lódtítottam? - kérdezte az öreg.

- Nnnem, csak anya szerint akkoriban mindenki szavazott.

- Így is volt.

- De hogy tudták megcsinálni? Hogyhogya mindenki szavazott?

Matthew ünnepélyes pillantást vetett a kislányra, aztán felemelte és a térdére ültette unokáját.

Még a hangja is más lett, amikor belekezdett: - Tudod, Linda, úgy negyven évvel ezelőttig mindig mindenki szavazott. Például ha el akartuk dönteni, hogy ki legyen az Egyesült Államok új elnöke, a demokraták és a republikánusok is állítottak egy-egy jelöltet, és mindenki nyilatkozott arról, hogy melyiküket szeretné. A választási nap végén összeszámolták, hányan akarták a demokratát, és hányan a republikánust. Kettőjük közül az lett az elnök, aki több szavazatot kapott. Érted már?

Linda bólintott, és megkérdezte:

- És honnan tudták az emberek, hogy kire kell szavazni? Megmondta nekik Multivac?

Matthew szemöldöke lejjebb ereszkedett, és ettől nagyon komoly lett a tekintete.

- Egész egyszerűen maguk döntöttek.

A kislány eloldalgott szűrős szemű nagyapja mellől, mire az öreg újra halkabban folytatta:

- Nem haragszom rád, Linda. Képzeld csak el, néha egy egész éjszakán keresztül eltartott, amíg kiszámolták az eredményt, és az emberek már nagyon türelmetlenek voltak. Ezért feltaláltak olyan különleges gépeket, amelyek megvizsgálták az első néhány szavazatot, és összehasonlították őket az előző években ugyanott leadott szavazatokkal. Így a gép ki tudta számolni, mi lenne az összes szavazatok aránya, és megmondta, ki legyen az elnök. Világos?

A kislány bólintott.

- Úgy, mint most Multivac.

- Az első számítógépek sokkal kisebbek voltak, mint Multivac. De aztán egyre nagyobbakat építettek, és ezek egyre kevesebb szavazat alapján ki tudták következtetni a választás eredményét. Végül aztán megszületett Multivac, és ő már egyetlen szavazópolgár véleménye alapján meg tudja mondani a végeredményt.

Linda mosollyal nyugtázta, hogy innen már ismerős a történet.

- Ez így nagyon jó - állapította meg.

- Nem, nem nagyon jó - felelte Matthew a homlokát ráncolva. - Én nem akarom, hogy egy gép mondja meg, hogyan szavaztam volna, annak alapján, hogy Milwaukee-ben valami bohóc kijelenti, hogy ő ellenzi a magasabb vámokat. Lehet, hogy én a vicc kedvéért éppen fordítva akarok szavazni. Vagy lehet, hogy nem is akarok. Vagy az is lehet, hogy...

De Linda addigra már lemászott nagyapja térdéről, és kifelé tartott a szobából.

Az ajtóban anyjába botlott. Sarah még kabátban volt, és még arra sem jutott ideje, hogy levegye a kalapját.

- Szaladj, Linda, ne lábatlankodj itt - mondta lihegve. Aztán levette a kalapját, megigazította a haját, és Matthewhoz fordult.

- Agathánál voltam.

Matthew szigorú pillantást vetett rá, és még egy mordulást sem tartott helyénvalónak, inkább nyúlt az újságja után. Sarah kigombolta a kabátját, és közben feladott egy találós kérdést:

- Mit gondolsz, mit mondott?

A szétnyitott újság élesen zibzib Matthew kezében: - Nemigen érdekel, mit mondott.

- Te, apa... - kezdte Sarah, de aztán meggondolta magát. Most nincs idő dühöngésre. Feltétlenül tovább kell adnia a hírt, és Matthew-n kívül pillanatnyilag nem számíthat más hallgatóságra. Szóval Sarah folytatta: - Tudod, Agatha férje, Joe, rendőr, és azt mondja, hogy tegnap egy egész kamionra való titkosügynök érkezett Bloomingtonba.

- Biztos, hogy nem értem jöttek.

- Hát nem érted, apa? Titkosügynökök! És közeledik a választás napja. Bloomingtonban.

- Lehet, hogy egy bankrablót üldöznek.

- Hosszú évek óta nem volt a városban bankrablás... Apa, te reménytelen eset vagy.

Norman Muller sem mutatott sokkal nagyobb izgalmat a hír hallatán.

- Sarah, szerinted honnan tudja Agatha férje, hogy azok titkosügynökök! - kérdezte higgadtan. - Nem tapasztják a homlokukra az igazolványt.

De másnap, november első estéjén az asszony diadalmasan kijelentette:

- Most már egész Bloomington arra számít, hogy az itteniek közül kerül ki a választó. A Bloomingtoni Hírlap is megírta, és a videón is bemondták.

Norman nyugtalanul fészkelődött. Ezek után ő sem dughatta a homokba a fejét. Egészen kétségbeesett. Ha a Multivac-féle villám csakugyan Bloomingtonban csap le, akkor az mindenféle fura felfordulással jár majd: újságírók, videoműsorok, turisták és egyebek. Norman szerette a mindennapi élet nyugodt rendjét, és most kellemetlenül közletről érzékelte a politizáló világ máskor oly távoli zajlását.

- Csak rémhírek, semmi több - nyilatkozta.

- Várd ki a végét, majd meglátod te is! Várd ki!

És úgy esett, hogy Normannek nem is kellett nagyon sokáig várakoznia. Abban a pillanatban csengettek, és amikor a családfő ajtót nyitott, egy magas, komor tekintetű férfival találta szembe magát, aki az első "tessékre" mindjárt egy kérdéssel válaszolt:

- Maga Norman Muller?

- Igen - válaszolta Norman furcsa, elhaló hangon. Az idegenen első pillantásra látszott,

hogy tudatában van saját hatalmának, és jövetelének célja rögtön olyan egyértelmű és nyilvánvaló volt, mint amennyire elképzelhetetlenek és lehetetlenek tűnt még egy másodperccel azelőtt.

A férfi igazolta magát, belépett a házba, becsukta maga mögött az ajtót, és szertartásos komolysággal kijelentette: - Norman Muller, az Egyesült Államok elnöke nevében közölnöm kell önnel, hogy ön fogja képviselni az amerikai választópolgárokat 2008. november 4-én, kedden.

Norman Mullernek nagy nehézségek árán sikerült segítség nélkül elvergődnie a székéig. Sápadtan, csaknem érzéketlenül ült ott, míg Sarah előbb vizet hozott, majd páni rémülettel paskolgatta férje kezét, és összeszorított fogai közül azt nyöszörögte:

- Norman, nehogy beteg legyél. Nehogy beteg legyél. Akkor valaki mást választanak ki helyetted.

Amikor Norman visszanyerte beszélőképességét, mindjárt azt suttogetta: - Sajnálom, uram.

A titkosügynök levette a kabátját, kigombolta a zakóját, és kényelembe helyezte magát a pamlagon.

- Semmi baj - felelte. A hivatalos bejelentés megtétele óta nyoma sem volt viselkedésében a közalkalmazotti merevségnek; egy nagydarab, meglehetősen barátságos férfi ült ott közöttük. - Hatodszor teszek ilyen bejelentést, és mindenféle reakcióval találkoztam már. Senki sem reagált úgy, ahogyan a videón ábrázolni szokták az ilyesmit. Ugye értik, mire gondolok? Kenetteljes, átszellemült ábrázattal a pasas csak annyit mond, hogy "Nagy megtiszteltetés nekem, hogy szolgálatot tehetek a hazámnak". Szóval ilyesmiről szó sincs. - A titkosügynök megnyugtatóan felkacagott.

Sarah nevetésében egy kis hisztérikus felhang is bujkált. - Most egy ideig kénytelenek lesznek élvezni a társaságomat - folytatta az ügynök. - A nevem Phil Handley. Örülnék, ha egyszerűen csak Philnek szólítanának. A választás napjáig Muller úr nem hagyhatja el a házat. Önnek, asszonyom, meg kell mondania az áruházban, hogy a férje beteg. Ön egy darabig eljárhat még itthonról, de meg kell ígérnie, hogy egy szót sem szól senkinek az egészségről. Rendben van, Mullerné asszony?

Sarah hevesen bólogatott.

- Hogyne, uram. Egyetlen szót sem.

- Nagyszerű. De asszonyom - Handley komoly arcot vágott -, ezzel most nem viccelünk: Csak akkor menjen el, ha feltétlenül szükséges, és olyankor is követni fogják magát az embereink. Sajnálom, de ez az előírás.

- Követni fognak?

- De feltűnés nélkül. Ne aggódjon! És két nap múlva országosan megtörténik a hivatalos bejelentés. A lánya...

- Már lefeküdt - mondta Sarah sietve.

- Jó. Neki azt kell majd mondaniuk, hogy rokon vagy barát vagyok, és itt lakom egy ideig a családdal. Ha rájönne az igazságra, őt is itt kellene tartanunk a házban. A maga apjának viszont mindenképpen itthon kellene maradnia.

- Ennek nem fog örülni - mondta Sarah.

- Nem tehetünk mást. Tehát ugyebár más nem lakik itt magukkal... - Úgy látszik, mindent tudnak rólunk - suttogetta Norman. - Elég sokat ismerte be Handley. - Akárhogy is, egyelőre ezeket kellett elmondanom. Azon leszek, hogy lehetőség szerint minél többet segítek és minél kevesebb bosszúságot okozzak önöknek. A kormány fizetni fog az ellátásomért, úgyhogy az anyagiak tekintetében nem leszek a terhükre. Az alvóalkalmatosság hiánya sem jelent problémát, mert minden este felvált majd engem valaki, aki átvirrasztja az éjszakát ebben a szobában. Muller úr...

- Uram?

- Szólítson csak Philnek - mondta megint az ügynök. A hivatalos bejelentést megelőzően azért van szükség erre a két napra, hogy ön hozzászokjon a helyzethez. Szeretnénk, ha a lehető legkiegyensúlyozottabb állapotban léphetne Multivac elé. Lazítson, és igyekezzen erre az egyetlen feladatra koncentrálni. Rendben?

- Rendben - felelte Norman, de aztán hevesen megrázta a fejét. - Nincs kedvem vállalni a felelősséget. Miért pont én?

- Jól van - mondta erre Handley -, akkor egyvalamit rögtön a legelején tisztázzunk. Multivac a döntés előtt mindenféle tényezőt mérlegel, több billió tényezőt. Van azonban egy olyan tényező, ami kiszámíthatatlan, és az is marad még sokáig. Ez az emberi reakció folyamata. Minden amerikai gondolkozására hatással vannak azok a dolgok, amiket a többi amerikaiak csinálnak és mondanak, valamint minden, ami vele történik, és minden, amit ő maga tesz. Bármelyik amerikai odaállíthatjuk Multivac elé, hogy megvizsgáljuk a gondolkodását, és ebből ki lehet következtetni az ország többi lakosának a véleményét. Egy adott időpontban egyes amerikaiak alkalmasabbak erre a feladatra, mint mások; ez mindig az adott év történéseinek a függvénye. Multivac magát választotta ebben az évben, mert szerinte maga képviseli a legjobban az amerikai nép álláspontját. Márpedig, ugyebár, Multivac döntésének helyességét nem vonjuk kétségbe.

- Ő nem hibázhat? - kérdezte Norman.

Sarah, aki mindvégig türelmetlenül figyelt, most közbevágott:

- Ne is törődjön vele, uram. Ön is tudja, milyen ideges. Egyébként . nagyon tájékozott, és odafigyel a politikára. - Asszonyom, a döntéseket Multivac hozza. Ő választott ki a maga férjét.

- De mindent tud? - makacskodott Norman elszántan. Nem követhetett el valamilyen hibát?

- Dehogynem. Minek is tagadnánk? 1993-ban a kiválasztott szavazó szívroham következtében elhalálozott néhány órával a kiértékelése előtt. Multivac azt sem jósolta meg; képtelen volt rá. Előfordulhat, hogy a szavazó labilis idegállapotú, erkölcsileg alkalmatlan vagy éppenséggel hazaáruló. Multivac nem tudhat mindenkiről mindent, amíg meg nem kapja az összes adatot. Ezért mindig megjelöl néhány tartalék szavazót is. De nem hiszem, hogy ezúttal mást is be kellene vonnunk. Ön, Muller úr, kiváló egészségnek örvend, és mindennek alaposan utánanéztünk. Ön megfelel a célnak.

Norman a kezébe temette az arcát, és mozdulatlanul ült tovább a helyén.

- Meglátja, uram, holnap reggelre tökéletesen rendbe jön - bizonygatta Sarah. - Mindössze arról van szó, hogy meg kell szoknia a gondolatot.

- Na persze - mondta Handley.

A hálószoza magányában Sarah Muller más, kissé erősebb kifejezéseket használt. Kiselőadásának lényege az volt, hogy "Szóval, Norman, most aztán szedd már össze magad, mert különben elpuskázod életed legnagyobb lehetőségét".

Norman tapintatosan odasúgta neki:

- Sarah, megrémiszt engem ez az egész.

- De miért, az isten szerelmére? Hiszen csak arról van szó, hogy választ kell adnod egy-két kérdésre.

- Túl nagy felelősséggel jár. Nem bírnám elviselni a felelősséget.

- Miféle felelősséget? Ilyesmiről szó sincs. Téged Multivac választott ki. Multivac a felelős. És ezt tudja mindenki. Norman felült az ágyban; hirtelen újra lázongani és gyötrődni kezdett.

- Ezt elvileg mindenki tudja. De csak elvileg. Valójában... - Ne üvölts - pisszgte le Sarah. - Még a belvárosba is elhallatszik, amit mondasz.

- Nem hallatszik el - tiltakozott Norman, de azért gyorsan suttogóra fogta a hangját. - Az 1988-as Ridgely-kormányról talán azt mondják, hogy azért győztek, mert toronyórát ígértek

lánccal, és tetszést aratott a rasszista szövegük? Egy fenét! Csakis az az "istenverte MacComber-szavazat" a hibás, mintha Humphrey MacComberen kívül senki sem tehetne semmiről, csak mert őt cipelték oda Multivac színe elé. Én is ezt szajkóztam... csak most gondolok bele, hogy az a szegény bolgárkertész egy szóval sem kérte, hogy őt válasszák ki. Miért is lenne több köze az egészhez, mint akárki másnak? Most meg átkozzák a nevét.

- Úgy beszélsz, mint egy gyerek - állapította meg Sarah. - Nagyon is észnél vagyok. Ide figyelj, Sarah, én ezt nem vállalom. Nem kényszeríthetnek, ha egyszer nem akarok szavazni. Majd azt mondom, hogy megbetegedtem. Azt mondom, hogy...

De Sarah megelegelte ezt az érvelést. - Na, hallgass ide - súgta jéghideg dühvel. - Ne csak magadra gondolj! Nagyon jól tudod, mit jelent, ha valaki az Év Szavazója lesz. Különösen ha elnökválasztási évről van szó. Azt jelenti, hogy felkapott, híres ember lesz belőled, és lehet, hogy dőlni fog hozzánk a pénz...

- És aztán mehetek vissza az irodába.

- Nem mész vissza. Ha van egy csöpp kis eszed - márpedig lesz, mert én majd mindig megmondom, mit kell tenned -, nem adod alább egy osztályvezetői beosztásnál. Ha jól csinálsz mindent, akkor kedved szerint reklámozathatod magadat, és kikényezéríthetsz a Kennelt cégtől egy jó szerződést, hozzá egy kedvszó fizetésemelési záradékot, hozzá egy takaros kis nyugdíjtervezetet.

- Sarah, nem ez a lényeg.

- Neked ez lesz a lényeg. Ha magadnak vagy nekem nem is tartoznál ennyivel - egyébként nem magam miatt kérem -, Lindáért meg kell tenned.

Norman felsóhajtott.

- Vagy talán nem? - rivallt rá Sarah.

- De igen, kedvesem - motyogta a férj.

November 3-án megtörtént a hivatalos bejelentés, és Norman már akkor sem evickélhetett volna ki az ügyből, ha meglett volna hozzá a bátorsága.

A házat körülzárták. A titkosügynökök nem titkolták a jelenlétüket, és senkit sem engedtek Mullerék közelébe. Kezdetben állandóan csengett a telefon, de mindig Philip Handley vette fel a kagylót megnyerő, elnéző mosollyal az arcán. Végül aztán a központ már közvetlenül a rendőrszobára továbbított valamennyi hívást.

Norman úgy képzelte, hogy ily módon nemcsak a barátok túljátszott (és irigykedő?) gratulációitól, hanem a pénzszagra gyűlő, szörnyűséges házaló ügynökök rohamától és az ország legkülönbözőbb részeiből odaérkezett politikusok számító kedveskedésétől is megmenekül... Talán még halálos fenyegetéseket is kapott volna azoktól az örültektől, akik ilyenkor minden óvintézkedés ellenére megjelennek a színen.

Az újságokat egyelőre kitiltották a házból, hogy ne befolyásolhassák Norman döntését, és Linda harsány tiltakozása ellenére egy finom, de határozott mozdulattal a televíziót is kikapcsolták az áramkörből.

Matthew morgott, és ki sem mozdult a szobájából; Linda, miután első izgalma elszállt, duzzogott és nyafogott, amiért nem engedték ki a házból; Sarah a jelen és a jövő gondjai, azaz az ételek elkészítése és a nagy tervek szövögetése között osztotta meg az idejét; Norman pedig egyre mélyebb depresszióba süllyedt.

És végre eljött az a bizonyos reggel: 2008. november 4. Kedd, a választás napja.

Korán volt a reggeli, de csak Norman Muller evett, és ő is csak gépiesen rakta a szájába az ételt. Még zuhanyozás és borotválkozás után sem sikerült visszatérnie a valóságba, és továbbra is meg volt győződve arról, hogy a teste is ugyanolyan szutykos maradt, mint a lelke.

Handley mindent megtett azért, hogy barátságos hangjával némi vigasztalást csempésszen

Norman szürke, barátságtalan kora reggelébe. (Az időjárás-jelentésben felhős időt jósoltak, délelőtt esővel.)

- Továbbra is blokádnak tartjuk a házat, egészen addig, amíg Muller úr haza nem ér, de abban a pillanatban leszállunk magukról - ígérte Handley. Egyenruhába öltözött, és a fegyverek sem hiányoztak a nehéz sárgaréz pisztolytáskákból.

- Egyáltalán nem voltak a terhünkre, Handley úr - mondta Sarah vigyorogva.

Norman lehajtott két csésze feketekávét, egy szalvétával megtörölte a szája szélét, felállt, és elszántan kijelentette: - Elkészültem.

Erre Handley is felkelt a székéről.

- Nagyszerű, uram. És önnek, asszonyom, köszönet a szíves vendéglátásért.

A páncélautó végigdübörgött a kihalt utcákon. Különös módon ebben a reggeli órában is üres volt a város. Handley rögtön meg is adta a magyarázatot:

- Azóta terelik el a forgalmat az útvonalról, hogy '92-ben bombamerényletet kíséreltek meg, és majdnem meghiúsult a Leverett-féle választás.

Amikor az autó megállt, a mindig udvarias Handley végigvezette Normant egy föld alatti folyosón, amelyet kétoldalt felfegyverzett katonák őriztek.

Azután betessékelte őt egy jól megvilágított helyiségbe, ahol három fehér egyenruhás, mosolygó férfi várt rájuk. - De hát ez a kórház - mondta Norman határozottan. - Ennek semmi jelentősége - intette le rögtön Handley.

- Csak arról van szó, hogy a kórházban állnak rendelkezésre a szükséges berendezések.

- Mit kell tennem?

Handley biccentett, mire a három fehér ruhás férfi egyike előrelépett, és azt mondta:

- Mostantól együtt fogunk dolgozni.

Handley hanyagul tisztelgett, és kiment a szobából.

- Üljön le, Muller úr - szólt a fehér ruhás. - John Paulson vagyok, a számítógép-kezelők főnöke, ők az asszisztenseim: Satuson Levine és Peter Dorogobuzh.

Norman kábán kezet rázott mindenkivel. Paulson középmagas férfi volt; arcvonásai lágyak, mint azoké, akik sokat mosolyognak, és jól látszott, hogy parókat visel. Ódivatú, műanyag keretes szemüveg volt rajta, és beszéd közben rágyújtott egy cigarettára. (Normant is megkínálta, de ő nem élt a lehetőséggel.)

- Először is, Muller úr - kezdte Paulson -, szeretném, ha tisztában lenne azzal, hogy rengeteg időnk van. Azt szeretnénk, ha sokáig itt maradna velünk, szükség esetén az egész napot is itt töltheti, hogy megszokhassa a környezetet, és semmit se találjon szokatlanok vagy klinika jellegűnek ugye érte, mire gondolok?

- Rendben - mondta Norman. - De azért szeretném, ha mielőbb túl lehetnék rajta.

- Tökéletesen meg tudom érteni. Ennek ellenére azt akarjuk, hogy pontosan tudja, mikor mi történik. Először is elárulom, hogy Multivac nincs itt.

- Nincs itt? - Depresszió ide, depresszió oda, Norman azért várta a Multivac-vel való találkozást. Azt hallotta, hogy a gép fél mérföld hosszú és három emelet magas, és állandóan ötven technikus járkal a belsejében. Vagyis Multivac a világ egyik csodája.

Paulson elmosolyodott.

- Nincs. Amint tudja, nem hordozható kivitelben készült.

A föld alatt van, és csak nagyon kevesen ismerik a pontos helyét. Bizonyává megérti, miért, hiszen ön is tudja, hogy Multivac a legnagyobb természetes erőforrásunk. Higgye el, nem csak választáskor használjuk.

Norman arra gondolt, hogy a férfi szántsándékkal beszél ennyit, de így is sikerült kíváncsiságot ébresztenie benne. - Azt hittem, látni fogom. Örültem volna neki.

- Efelől biztos vagyok. Csakhogy ahhoz elnöki engedélyre és a biztonságiak beleegyezésére is szükség van. De itt, ebben a szobában kapcsolatban állunk Multivac-vel.

Értelmezni tudjuk az üzenetét, a miénket pedig közvetlenül odasugározzák hozzá, így bizonyos értelemben most is együtt vagyunk vele.

Norman körülnézett. A szobában található berendezések látványa nem sokat árult el a számára.

- Hadd magyarázzam el a lényegét, Muller úr - folytatta Paulson. - Multivac jelen pillanatban is rendelkezik az országos, az állami és a helyi választások végkimenetelének eldöntéséhez szükséges információk legnagyobb részével. Most már csak ellenőriznie kell néhány fontos, de előre ki nem számítható gondolatsort. Nem tudjuk megjósolni, miket fog kérdezni, de elképzelhető, hogy mind az ön számára, mind pedig a mi számunkra érthetetlenek lesznek ezek a kérdések. Meglehet, hogy azt kérdezi majd, ön szerint megfelelően végzik-e a városban a hulladék eltakarítását, és egyetért-e a központi szemetgyűjtőhelyek létesítésével. Esetleg az iránt is tudakozódhat, hogy saját orvosa van-e, vagy pedig az országos hálózat szolgáltatásait veszi igénybe. Érti?

- Igen, uram.

- Bármit is kérdez, ön úgy válaszol a saját szavaival, ahogy jónak látja. Ha úgy érzi, hogy magyarázatot is kell fűznie a válaszhoz, nyugodtan tegye meg. Akár egy óra hosszat is beszélhet, ha szükségét érzi.

- Igen, uram.

- És még valami. Alkalmaznunk kell majd néhány egyszerűbb berendezést, amelyek automatikusan felveszik az adatait, a vérnyomást, a szívverést, a bőraktivitást és az EEG-hullámokat, mialatt ön beszél. Félelmetesnek fogja találni a gépezetet, de fájdalmat egyáltalán nem fog érezni. Még csak észre sem veszi majd, hogy működik.

A két technikus már az olajozott kerekeken gördülő, csillogó-villogó berendezések körül sűrűsödött.

- Ez azért van, hogy megállapítsák, nem hazudok-e? - kérdezte Norman.

- Szó sincs róla, Muller úr. Ezzel nem is számolunk. A gépek csak az érzelmek intenzitásának mérésére szolgálnak. Ha Multivac megkérdezi öntől, mi a véleménye a gyermeke iskolájáról, ön talán azt válaszolja majd, hogy "Szerintem túlszűfolt". De ezek persze csak szavak. Multivac megvizsgálja az agy, a szív, a hormonok és az izzadságmirigyek működését, és az adatok alapján meg tudja ítélni, mennyire intenzív az érzélem. A gép önnél is jobban ismeri az érzéseit.

- Még sohasem hallottam erről - mondta Norman.

- Hát persze hogy nem. A Multivac tevékenységével kapcsolatos információk legnagyobb részét szigorúan titkosan kezeljük. Önt például megkérjük majd arra, hogy amikor elmegy innen, írjon alá egy nyilatkozatot, amelyben esküvel fogadja, hogy soha senkinek nem árulja el, milyen jellegű kérdéseket tettek fel önnek, ön milyen jellegű válaszokat adott, és hogy mi történt és hogyan történt az ittléte alatt. Minél kevesebb információ szivárog ki Multivac-ről, annál kisebb annak az esélye, hogy kívülről nyomást gyakorolnak a gépkezelőkre. - Keserűen elmosolyodott. - Így is elég nehéz dolgunk van.

Norman rábólintott. - Megértem.

- Szeretne enni vagy inni valamit? - Nem, most nem kérek semmit. - Van valamilyen kérdése? Norman csak ingatta a fejét.

- Akkor majd szóljon, ha felkészült. - Máris felkészültem.

- Biztos?

- Egészen biztos.

Paulson bólintott, és kezével intett a többieknek.

Az asszisztensek közelebb tolták rémisztő berendezésüket, Norman Muller pedig nézte őket, és úgy érezte, szaporábban kell levegőt vennie.

A vallatás majdnem három óra hosszat tartott; mindössze egy kávészünetet iktattak be, egy alkalommal pedig zavarba ejtő epizód zajlott le Norman és egy ágytál főszereplésével.

Mind e közben Norman Mullert egy pillanatra sem szabadították ki a gépezet öleléséből. A végére hullafáradtan állt fel a székből.

Az a cinikus gondolata támadt, hogy nem lesz nehéz megtartania az ígéretét, miszerint semmit sem mond el abból, ami történt. Már a kérdések emléke is csak homályos szófoszlányok alakjában kavargott a fejében.

Valamiért azzal az elképzeléssel ült be a székbe, hogy Multivac beszéde síron túli, emberfeletti, reszketős és visszhangos lesz majd, de végül rájött, hogy csak a tévéműsorok ültették a fejébe ezt a téveszmét. A valóság azonban kiábrándító volt. A kérdések először teleyuggatott, vékony fémlemezeken érkeztek, majd a mintákat egy másik gép szavakká alakította, és Paulson felolvasta Normannek a szöveget; végül mindig odaadta neki a kérdést, hogy Norman a saját szemével is lássa, mire kell válaszolnia.

A válaszokat egy gép rögzítette, majd jóváhagyásra visszajátszotta Normannek, s végül a javításokkal és kiegészítésekkel ellátott verziót tárolta el. Ekkor egy gép lyukkártyákra vitte át az információt, amelyet ilyen formában sugároztak Multivac-hez.

A válaszadás végeztével Norman egyetlen kérdésre tudott csak visszaemlékezni, és azt is az alkalomhoz nem illőnek, pletykaízűnek találta: "Mit szól a tojás árához?"

Mindenesetre a tortúra véget ért, és az asszisztensek óvatos mozdulatokkal eltávolították az elektródákat Norman testéről, felső karjáról levették a vérnyomásmérő mandzsettáját, és eltolták mellőle az egész gépezetet.

Norman felállt, vett egy remegős, mély lélegzetet, és megkérdezte;

- Ez minden? Készen vagyunk?

- Még nem egészen. - Paulson odasietett hozzá, és biztatóan rámosolygott.

- Arra kell kérnem, hogy töltsön még el velünk egy órácskát.

- Miért? - tudakolta Norman ingerülten.

- Ennyi ideig tart, amíg Multivac beépíti az új információkat a sok trillió régi adat közé.

Amint azt ön is tudja, ezzel a több ezer helyi tisztségviselő sorsa is eldőlt. Nagyon összetett feladat. És előfordulhat, hogy a küzdelem hevében kétségek támadnak például a phoenixi számvevőszék elnöki posztjával kapcsolatban Arizonában vagy egy wilkesborói önkormányzati tisztség betöltése körül Észak-Karolinában. Ilyen esetben Multivac arra kényszerülhet, hogy feltegyen még önnek egy vagy két döntő kérdést.

- Nem - felelte Norman. - Nem vagyok hajlandó újra végigcsinálni ezt az egészet.

- Valószínűleg nem kerül rá sor - nyugtatgatta őt Paulson. - Ritkán van szükség ilyesmire. De azért a biztonság kedvéért itt kell maradnia. - Valamivel - csak egy nagyon kicsivel - élesebb hangon folytatta: - Ön is tudja, hogy nincs más választása. Meg kell tennie.

Norman elcsigázottan leült. Rántott egyet a vállán.

- Nem engedhetjük meg, hogy újságot olvasson - folytatta Paulson -, de ha kedve támad egy krimihez, egy sakkpartinhoz vagy bármi más időöltéshez, csak szóljon, és mi szívesen hozzásegítjük.

- Nincs szükségem semmire. Várok.

Ekkor betessékelték egy szomszédos kis szobába. Norman elterpeszkedett a műanyag borítású karosszéken, és lehunyta a szemét.

Ki kell még bírnia ezt az utolsó órát.

Teljesen mozdulatlanul ült a karosszékekben; érezte, hogy testében lassan felenged a feszültség. Légzése nem volt már olyan szaggatott, és össze tudta kulcsolni a kezét anélkül, hogy feltűnően remegnének az ujjai.

Talán nem is kérdeznek már semmit. Talán vége az egésznek. Ha csakugyan vége, akkor fáklyás felvonulások következnek, és meghívják majd különböző helyekre, hogy ilyen vagy

olyan alkalomból mondjon beszédet. Hiszen ő az Év Szavazója!

Ő, Norman Muller, aki hivatalnok egy kis bloomingtoni áruházban Indiana államban, aki nem született nagy embernek, és ez idáig nem is tudott nagy emberré válni, most abba a különleges helyzetbe kerül, hogy a külső körülmények teszik naggyá.

A történészek majd kész tényként emlegetik a 2008-as Muller-féle választást. Mert így hívják majd: a Muller-féle választás.

Normant azonban csak kis mértékben foglalkoztatta a hírnév, a jobb állás és a Sarah által olyannyira áhított nagy pénzek gondolata. Persze mindezeket ő is szívesen látná. Egyiket sem tudná visszautasítani. De pillanatnyilag valami más járt a fejében, és nem hagyta nyugodni.

Felébredt benne a régóta szunnyadó hazafiság. Végtére is, ő most valamennyi választópolgár képviselőjében cselekszik, Az ő számukra Norman Mutter van a középpontban. Ezen az egy napon egész Amerika testesül meg benne!

Egyszer csak nyílt az ajtó, és Norman tágra meredt szemmel rögtön a hang irányába fordult. Egy pillanatra összeszorult a gyomira. Csak nem újabb kérdések?

De Paulson mosolygó arccal lépett be. - Végeztünk, Muller úr.

- Nincs több kérdés, uram?

- Nincs szükség több kérdésre. Minden tökéletesen érthető volt. Önt hazakísérik, és mostantól ugyanolyan háborítatlanul élhet, mint a választás előtt. Vagy legalábbis annyira háborítatlanul, amennyire a közvélemény ezt megengedi.

- Köszönöm. Köszönöm. - Norman elpirult, és megkérdezte: - Megtudhatom... hogy ki nyerte a választást? Paulson a fejét rázta. - Meg kell várnia a hivatalos bejelentést. A szabályok nagyon szigorúak. Még önnek sem árulhatjuk el a végeredményt. Ugye megérti?

- Hogyne. Természetesen - motyogta Norman zavartan. - A titkosszolgálattól megkapja majd az aláírandó papírokat.

- Jó. - És Norman Muller hirtelen büszkeséget érzett. Teljesen elhatalmasodott rajta ez az érzés. Igen, büszke volt. Ebben a tökéletlen világban az első és legnagyobb elektronikus demokrácia szuverén választópolgárai őrajta, Norman Mulleren keresztül nyilvánították ki önálló, szabad akaratukat.

Hajdú Gábor fordítása